

A

a.C. (avanti Cristo) p.n.e. (*dosł.* przed Chrystusem)

abbracciare qn obejmować kogoś

accordarsi a qc (*gram.*) uzgadniać (z inną częścią zdania)

a cielo aperto (*idiom.*) pod gołym niebem

a conduzione familiare rodzinny, prowadzony przez członków jednej rodziny (*condurre* prowadzić)

addirittura wręcz, nawet

adulto dorosły

a fatica z trudnością

affacciarsi (pres. ind. tu ti affacci, noi ci affacciamo) su qc wychodzić na coś (znajdować się po jakiejś stronie)

affascinante fascynujący, czarujący (*il fascino* czar, urok)

affettuosamente czule (*l'affetto* uczucie, czułość)

agevolare ułatwiać

agevole wygodny, dogodny

aggiornare aktualizować

aggiungere (p. pass. aggiunto) dodawać

alato uskrzydłony (*l'ala* skrzydło)

al confine tra... e... na pograniczu czegoś (*il confine* granica)

all'interno di qc wewnątrz czegoś

alla prossima do zobaczenia/ usłyszenia/przeczytania (*dosł.* do następnego razu)

all'imperativo w trybie rozkazującym

all'improvviso niespodziewanie

all'orecchio na ucho

almeno przynajmniej

al plurale w liczbie mnogiej

altrettanto w takiej samej mierze, równie

ammirare podziwiać

annerire zaczerniać, zamalowywać czarnym kolorem

a picco sul mare na krawędzi stromego klifu

a piedi pieszo

appartenente a qn/qc należący/ przynależący do kogoś/czegoś (*appartenere* należeć/przynależeć)

appoggiare qc su qc stawiać/ opierać coś na czymś

apposta specjalnie

apprezzato ceniony, doceniany (*il prezzo* cena; *apprezzare* cenić, doceniać)

appunto właśnie

aristocratico (pl. m. aristocratici, pl. f. aristocratiche) arystokratyczny

arrabbiarsi con qn per qc zdenerwować się/być złym na kogoś o coś

arrabbiato zły

arricchire wzbogacać (*ricco* bogaty)

articolato złożony

artroreumatico (pl. m. artroreumatici, pl. f. artroreumatiche) artretyczno-reumatyczny

a secco na sucho

assassinare mordować

atteso wyczekiwany, oczekiwany (*attendere* czekać, oczekiwać)

attraverso qc poprzez coś

a tutto tondo (inv.) idiom. pod każdym względem, w pełnym tego słowa znaczeniu

autentico (pl. m. autentici, pl. f. autentiche) rzeczywisty, autentyczny

autosufficiente samowystarczalny

avere paura di qc bać się czegoś

B

baciare całować

bagnare moczyć

balneare kąpieliskowy

bellico (pl. m. bellici, pl. f. belliche) wojenny

bensi lecz, ale

bisogna (verbo impersonale, solo alla 3a pers. sing.) trzeba

bronzeo (di bronzo) brązowy (zrobiony z brązu)

C

caduto upadły

calcolare liczyć

cambiare zmieniać się

camminare chodzić

campano odnoszący się do regionu Kampania (*it. Campania*)

celare kryć (coś w sobie)

celebre słynny

che me/te ne frega di qc co mnie/ ciebie to obchodzi, mam/masz to «gdzieś»

cinematografico (pl. m. cinematografici, pl. f. cinematografiche) kinowy

ciò tj., czyli

circostante okalający, otaczający

coinvolgente wciągający (*coinvolgere* wciągać, angażować)

colto uczony, wykształcony

come a voler indicare tak, jakby oznaczało to

Come fai/fate a saperlo? skąd to wiesz/wiecie?

complesso złożony

composto da qc złożony z czegoś (*comporre* składać, komponować)

compreso tra... e... zawarty pomiędzy... a...

comune wspólny

concentrico (pl. m. concentrici, pl. f. concentriche) koncentryczny

condurre (pres. ind. io conduco, tu conduci, lui conduce, noi conduciamo, voi conducete, loro conducono, imperf. io conducevo, tu conducevi..., fut. sempl. io

condurrò, tu condurrai..., p. pass. **condotto**) prowadzić

conferire qc a qn nadawać/
przyznawać coś komuś (np.
odznaczenie)

confondere (p. pass. confuso)
mylić, mieszać

conico (pl. m. conici, pl. f. coniche)
stożkowy

conquistare zdobywać

**consentire (pres. ind. io consento,
tu consenti...)** umożliwiać,
pozwalać

**considerare qn/qc [+nome/
aggettivo]** uważać kogoś/coś za
kogoś/coś/jakiegoś/jakieś

consolidarsi ugruntować się,
umocnić

contagioso zaraźliwy

contemporaneo współczesny

contenere (irreg.) zawierać

contribuire a fare qc przyczynić się
do czegoś

**convivere (p. pass. convissuto) con
qn** mieszkać/żyć z kimś

correggere (p. pass. corretto)
poprawiać, korygować

cosiddetto tak zwany

costantemente stale, ciągle

**costituire (io costituisco, tu
costituisci...)** stanowić

costruire budować

creare tworzyć

crescere (p. pass. cresciuto) rosnąć

curativo leczniczy (**curare** leczyć)

D

da non fare più taki/taka/takie,
którego/których nie należy więcej
robić

dare del tu a qn mówić do kogoś
na ty

dare un contributo a qc wnieść
swój wkład w coś

databile a [+indicazione di tempo]
datowany na

davvero naprawdę

**definire (pres. ind. io definisco, tu
definisci...)** określać

derivare da qc pochodzić od
czegoś

dermoattivo dermoaktywny

deviare qc przekierować

di alta qualità wysokiej jakości

di fantasia (inv.) fikcyjny

di genere femminile rodzaju
żeńського

di genere maschile rodzaju
męskiego

di inestimabile valore (idiom.)
bezcenny, *dosł.* o niemożliwej do
oszacowania wartości (**stimare**
szacować)

dimostrare pokazywać

di nobili origini arystokratycznego
pochodzenia

di origine [+ aggettivo] jakiegoś
pochodzenia

dipendere (p. pass. dipeso) da qc
zależać od czegoś

di prima taki/-a/-cy/-kie jak kiedyś
(*prima* wcześniej)

direttamente bezpośrednio

di seguito poniżej, w dalszej części

disposto ułożony (**disporre**
układać)

di tutto rispetto godny uwagi

**diventare (ausiliare essere)
[+nome/aggettivo]** stawać się
kimś/czymś/jakimś

divertirsi bawić się

donare darować

durare (ausiliare essere) trwać

E

eccezionale wyjątkowy

**eclettico (pl. m. eclettici, pl. f.
eclettiche)** eklektyczny

**edificare (tu edifichi, noi
edifichiamo)** wznosić budynki/
budowle

editoriale wydawniczy

**elenare (pres. ind. tu elenchi, noi
elenchiamo)** wymieniać

enfaticamente podkreślać

**enigmistico (pl. m. enigmistici,
pl. f. enigmistiche)** odnoszący się
do zagadek (np. szarady, rebusy,
krzyżówki)

entrambi/entrambe obaj, oboje,
obie

ergersi (p. pass. erto) wznosić się

esagerato przesadzony,
wyołbrzymiony

**esistere (p. pass. esisto, ausiliare
essere)** istnieć

esortare qn a fare qc nawoływać/
wzywać/zachęcać kogoś do
robienia czegoś

esplorare badać, eksplorować

esporre (p. pass. esposto)
wystawiać, eksponować

esprimersi (p. pass. espresso)
wyrażać się

essenziale istotny, zasadniczy

essere considerato qc być
uważanym za coś

essere imparentato con qn być z
kimś spokrewnionym

essere indicato per qc być
wskazany/odpowiednim dla
kogoś/do czegoś

essere legato a qn/qc być z czymś/
kimś związanym

essere riconosciuto zostać
uznanym

essi, esse oni, one

estendersi (p. pass. esteso)
rozpościerać się, ciągnąć się

etichettare *też:* zaszufladkować,
przypiąć łatkę, *też:* etykietować

evitare unikać

evocare przywoływać

evocativo sugestywny

evoluto rozwinięty (**evolvere**
ewoluować, rozwijać się)

F

fallo (fa' + lo) zrobić to

falso fałszywy

fare bene a qc dobrze na coś działać, pomagać na coś

fare da palcoscenico a qc stanowić scenę dla czegoś

fare fatica a fare qc robić coś z trudnością

fare finta di niente udawać, że nic się nie stało; zachowywać się jakby nigdy nic

fare parte di qc wchodzić w skład czegoś

fare riferimento a qn/qc odnosić się do kogoś/czegoś

fare un salto a/in [+ indicazione di luogo] «wyskoczyć» gdzieś, pojechać gdzieś na krótko

fare un sogno mieć sen, śnić

far riflettere su qc zmuszać do refleksji nad czymś

far soffrire qn sprawiać komuś cierpienie

favorire qc sprzyjać czemuś

fidelizzare budować lojalność (np. gości, lektorów, itp.)

fin da [+ indicazione di tempo] od

fisso stały

fitto gęsty

fondersi (p. pass. fuso) con qc mieszać/zlewać się z czymś

formare szkolić

formarsi kształtować się

fornire dostarczać

G

garantirsi (pres. ind. mi garantisco, ti garantisci...) qc zapewniać coś sobie

gestire zarządzać

gettonato oblegany, popularny

gli scavi (pl., meno comunemente sing. lo scavo) wykopaliska (scavare kopać)

godersi qc cieszyć się czymś, korzystać z czegoś

goffamente niezdarnie

Grande Ufficiale nazwa własna orderu

gustare próbować, smakować

I

i (pronomi) possessivi (zaimki) dzierżawcze

i Bronzi di Riace (pl.) Brązy z Riace

il/la cantante (m/f, pl. m. i cantanti, pl. f. le cantanti) piosenkarz/-rka

il/la giornalista (m/f, pl. m. i giornalisti, pl. f. le giornaliste) dziennikarz/-rka

il/la parente (m/f) krewny/-a

il/la protagonista (pl. m. i protagonisti, pl. f. le protagoniste) bohater/-ka (główna postać)

il/la superstite ocalały/-ła

il Bel Paese Włochy (*dosł.* Piękny Kraj)

il bisnonno pradziadek

il bordo brzeg

il borgo (pl. i borghi) miasteczko, wioska

il braccio (pl. le braccia) ręka

il bronzo brąz

il canale di scolo kanał odprowadzający

il Cancelliere kanclerz

Il Cantico delle creature Pieśń Słoneczna, Pochwała Stworzenia

il canyoning (inv.) kanioning (piesze pokonywanie kanionów, wodospadów lub potoków z użyciem odpowiedniego sprzętu)

il caso przypadek

il caso di studio case study (analiza przypadku)

il cassetto szuflada

il castagno kasztanowiec

il cavaliere rycerz

il cavallo koń

il centro benessere centrum odnowy biologicznej, spa

il cerchio (pl. i cerchi) koło, okrąg

il cibo jedzenie

il cipresso cyprys

il coma śpiączka

il complesso zespół

il comun denominatore wspólny mianownik

il comò (pl. i comò) komoda

il connubio (pl. i connubi) mariaż, połączenie (harmonijne, o pozytywnym wydźwięku)

il consiglio rada

il conte hrabia

il convegno spotkanie, zjazd, zlot

il cormorano kormoran

il cruciverba (pl. i cruciverba) krzyżówka

il cuore serce

il dettaglio (pl. i dettagli) szczegół, detal

il dibattito debata, dyskusja

il dio (pl. i dei) bóg

il dito (pl. le dita) palec

il divertimento zabawa, rozrywka

il fenicottero rosa flaming różowy

il filo conduttore wątek przewodni

il fiordilatte mozzarella z wysokiej jakości mleka krowiego

il fiume rzeka

il frutto owoc

il genere gatunek

il giardino ogród

il gioco di parole gra słów

il giocoliere (f. la giocoliera) żongler/-ka

il larice modrzew

il legame con qc więź z czymś

il lettore (f. la lettrice) czytelnik/-czka

il lungomare promenada nadmorska (**lungo** wzdłuż)

il luogo (pl. i luoghi) miejsce

il marchio (pl. i marchi) marka

il marmo marmur

il melo jabłko

il mercato rynek, targ

il meridione południe, południowe regiony danego kraju (często wielką literą **il Meridione**, w odniesieniu do południowych Włoch)

il merito zastuga

il mistero tajemnica

il mobile mebel

il monaco mnich

il mondo świat

il mondo del lavoro rynek (*dosł.* świat) pracy

il neonato (f. la neonata) noworodek

il nome d'arte (pl. i nomi d'arte) pseudonim artystyczny

il numero ordinale liczebnik porządkowy

il paesino wioska, małe miasteczko

il papa (pl. i papi) papież

il passatempo rozrywka, zajęcie wykonywane w wolnym czasie

il passato przeszłość

il passo krok

il pene penis

il pensiero laterale myślenie lateralne (zdolność do nieszablonowych skojarzeń, oryginalnych interpretacji)

il periodico (pl. i periodici) czasopismo, periodyk

il personaggio (pl. i personaggi) postać

il pesce spada włócznik, miecznik

il pistacchio (pl. i pistacchi) pistacja

il pittore (f. la pittrice) malarz/-rka

il pozzo studnia

il pregiudizio (pl. i pregiudizi) uprzedzenie

il presente teraźniejszość

il punto di collegamento punkt łączący

il punto di riferimento punkt odniesienia

il quadro obraz

il racconto opowiadanie

il rafting (inv.) rafting (słyną pontonowy po górskiej rzece, na ogół w ekstremalnych warunkach)

il ragù (pl. i ragù) sos do makaronu, na bazie mielonego mięsa (np. **ragù alla bolognese**)

il rapporto relacja, stosunek

il re (f. la regina) król/-owa

il recupero odzyskiwanie

il riepilogo streszczenie

il riposo odpoczynek

il ristorante restaurator

il romanzo powieść

il rompicapo (pl. i rompicapo) łamigłówka (**rompere** łamać, **il capo** głowa)

il sapore smak

il secolo wiek (stulecie)

il settimanale tygodnik

il sindaco (pl. i sindaci) burmistrz

il sito miejsce, stanowisko, strona internetowa

il soldato żołnierz

il sorriso uśmiech

il successo wielki sukces

il Teatro del Silenzio Teatr Ciszy

il tesoro skarb

il testimone świadek

il torrente potok

il torso tors

il traghetto prom

il trapezio (pl. i trapezi) trapez

il tratto odcinek, fragment

il tratto artistico styl (danego artysty)

il travertino trawertyn

il tutor (pl. i tutor) opiekun

il vacanziero (f. la vacanziera) wczasowicz/-ka

il viaggio interiore (pl. i viaggi interiori) wewnętrzna podróż

il vincitore (f. la vincitrice) zwycięzca/-żczyni

il workshop (pl. i workshop) warsztat

imbattersi in qn/qc natknąć się na kogoś/coś

imparare nauczyć się

impaziente niecierpliwy

implicare (pres. ind. tu implichi, noi impliciamo, fut. sempl. io implicherò, tu implicherai...) oznaczać, zakładać

imponente imponujący, monumentalny, potężny

impressionante robiący wrażenie, imponujący

in cerca di qc w poszukiwaniu czegoś

incitare qn a fare qc zachęcać/namawiać kogoś do zrobienia czegoś

in collaborazione con qn/qc we współpracy z kimś/czymś

inconfondibile nie do pomylenia, jedyny w swoim rodzaju

inconscio (pl. inconsci) nieświadomy

incoraggiare qn a fare qc zachęcać/dopingować kogoś do robienia czegoś (**il coraggio** odwaga)

in corso w toku

indicato per qc wskazany/polecany na coś

indubbiamente niewątpliwie

inerente a qc związany z czymś, dotyczący czegoś

in fase di qc na etapie czegoś

influenzare qn/qc wpływać na kogoś/coś

ingessato w gipsie

in lontananza w oddali

in lungo e in largo *idiom.* wzdłuż i wszerz

in maniera [+ aggettivo] w jakiś sposób

in mezzo a qc pośród czegoś

in modo [+ aggettivo] w jakiś sposób

innalzare qc su qc stawiać coś na czymś, wznosić coś na coś

in ogni caso w każdym razie

in poco tempo w krótkim czasie, szybko

insignire qn di qc odznaczyć kogoś czymś

insistere (p. pass. insistito) nalegać

in solitaria samemu, samotnie

in tenera età w młodym wieku

interagire con qn wchodzić z kimś w interakcję

interrogarsi su qc zastanawiać się nad czymś

interrompere (p. pass. interrotto) qn przerywać komuś

intramontabile wieczny, ponadczasowy

intrattenere (irreg.) bawić, dostarczać rozrywki

inventare wymyślać, wynajdować

ionico (pl. m. ionici, pl. f. ioniche) joński

i social (pl.) media społecznościowe

i soldi (pl.) pieniądze (*il soldo* pieniążek, «grosik»)

istituire qc con qc ustanawiać coś czymś (na mocy czegoś)

istruttivo edukujący, pouczający

L

l'avventura przygoda

l'educatore (f. l'educatrice) wychowawca/-czyni

l'errore (m.) błąd

l'identità (pl. le identità) tożsamość

l'importanza waga, znaczenie

la barba broda

la barzelletta kawał, dowcip

la benemerenzia zasługa

la biodiversità (pl. le biodiversità) bioróżnorodność

la bottega (pl. le botteghe) sklep (często połączony z warsztatem rzemieślniczym)

la bresaola wędlina wołowa typowa dla doliny Valtellina

la calamita magnes

la capacità (pl. le capacità) zdolność

la capacità (pl. le capacità) di fare qc zdolność do robienia czegoś

la capitale stolica

la cappa di aspirazione (pl. le cappe di aspirazione) okap pochłaniający

la caratteristica (pl. le caratteristiche) właściwość, cecha

la carica (pl. le cariche) urząd, stanowisko

la castagna kasztan

la cava kamieniołom

la cittadina miasteczko

la Città Eterna Wieczne Miasto (Rzym)

la civiltà (pl. le civiltà) cywilizacja

la classicità klasycyzm

la colonna sonora ścieżka dźwiękowa

la complessità (pl. le complessità) złożoność

la comunità (pl. le comunità) społeczność

la connessione con qn/qc związek/powiązanie z kimś/czymś (*connettere* łączyć)

la conquista podbój

la copertina okładka

la corteccia (pl. le cortecce) kora

la costa wybrzeże

la crisi (pl. le crisi) kryzys

la debolezza słabość

la delusione zawód, rozczarowanie

la descrizione opis (*descrivere* opisywać)

la differenziazione zróżnicowanie

la dimensione wymiar

la distanza odległość

la firma podpis

la fondazione fundacja

la foresta las, puszcza

la fortezza forteca

la fragilità (pl. la fragilità) kruchość

la frattura złamanie

la fronte czoło

la gamba noga

la giornata di chiusura dzień zamknięcia

la guerra wojna

la libertà (pl. le libertà) wolność, swoboda

la località (pl. le località) miejscowość

la luce światło

la malattia choroba

la mansione zadanie, obowiązek

la mente umysł

la meraviglia cud

la meta miejsce docelowe, cel podróży

la modernità nowoczesność

la mostra wystawa

la nascita narodziny, urodzenie

la Nazione naród

la pagina web strona internetowa

la parmigiana di melanzane smażone bakłażany zapiekane z sosem pomidorowym, bazylią i serem

la particolarità (pl. le particolarità) charakterystyczny/szczególny charakter (*particolare* szczególny, charakterystyczny)

la perdita strata, utrata (*perdere* tracić)

la porta in faccia *idiom.* odpowiedź odmowna, *dosł.* drzwi zatrzaśnięte przed nosem (**la faccia** twarz)

la posa położenie (**porre** kłaść)

la prenotazione rezerwacja

la presa di coscienza uświadomienie

la promulgazione promulgacja, ogłoszenie

la prova próba

la punta czubek, wierzchołek

la quercia dąb

la quotidianità (pl. le quotidianità) codzienność

la rabbia złość

la radice korzeń

la realtà (pl. le realtà) rzeczywistość, realia

la ricerca poszukiwanie (**cercare** szukać)

la ricorrenza rocznica

la rinuncia a [+ verbo all'infinito] rezygnacja z czegoś

la rivista czasopismo

la scalinata schody (reprezentacyjne)

la scultura rzeźba

la scuola professionale szkoła zawodowa

la Seconda guerra mondiale II wojna światowa

la sensibilità wrażliwość, czułość

la serratura zamek (zamknięcie)

la solitudine samotność

la soluzione rozwiązanie

la somiglianza a/con qn podobieństwo do kogoś

la sorgente źródło

la sorpresa niespodzianka

la specie (pl. le specie) gatunek

la spiaggia (pl. le spiagge) plaża

la stampella kula (do podpierania się)

la statua posąg, rzeźba przedstawiająca postać ludzką

la stima szacunek

la terra ziemia

la terracotta terakota

la testa głowa

la tomba grób

la traccia (pl. le tracce) ślad

la trama fabuła

la versatilità wszechstronność

la vignetta komiczny/satyryczny obrazek

la vita życie

la vocale samogłoska

la voce głos

legato a qc związany z czymś

le labbra (pl.) usta

le origini (solitamente al pl., sing. l'origine) pochodzenie

le penne (pl.) rodzaj krótkiego makaronu w kształcie rurek ciętych ukośnie (*dosł.* piórka)

letterario (pl. letterari) literacki

figure liguryjski

loro ich

lo scavo wykopalisko (**scavare** kopać)

lo scemo głupiec

lo scorcio (pl. gli scorci) wycinek, fragment pejzażu (uchwycony z ciekawej, często ukośnej perspektywy)

lo scorrere del tempo przemijanie, upływ czasu

lo scrigno szkatułka

lo scultore (f. la scultrice) rzeźbiarz/-rka

lo sforzo wysiłek

lo sguardo spojrzenie

lo stabilimento zakład, ośrodek

lo stato di conservazione stan zachowania

lo stesso, la stessa ten sam, ta sama

lo svago rozrywka, przyjemność, zabawa, rozrywka

lungo (pl. m. lunghi, pl. f. lunghe) długi

lungo qc wzdłuż czegoś

l'abete jodła

l'abilità umiejętność

l'abitudine (f.) przyzwyczajenie (**abituarsi** przyzwyczajać się)

l'abuso di qc nadużywanie czegoś (**abusare** nadużywać)

l'Accademia di belle arti Akademia Sztuk Pięknych

l'aforisma (m., pl. gli aforismi) aforyzm

l'aggettivo przymiotnik

l'airone (m.) czapla

l'albero drzewo

l'albero da frutto drzewo owocowe

l'albero di fico (pl. gli alberi di fico) drzewo figowe

l'aliscafo wodolot

l'ambiente (m.) naturale środowisko naturalne

l'Ambrogino d'Oro Ambrogino d'Oro (*dosł.* Złoty «Ambrożyk»), odznaczenie przyznawane przez gminę Mediolan, którego nazwa nawiązuje do św. Ambrożego, patrona miasta

l'aneddoto anegdota

l'angelo anioł

l'anima dusza

l'anniversario (pl. gli anniversari) rocznica

l'anno rok

l'ano odbył

l'apice (m.) szczyt, wierzchołek

l'apprendimento nauka, przyswajanie (np. wiedzy, umiejętności)

l'approfondimento szersze potraktowanie tematu, zgłębienie (**profondo** głęboki)

l'arancina typowa sycylijska panierowana kulka ryżowa z nadzieniem

l'argomento temat

l'arto kończyna
l'autismo autyzm
l'autore (f. l'autrice) autor/-ka
l'avventore (f. l'avventora/ l'avventrice) gość, klient/-ka
l'edificio (pl. gli edifici) budynek
l'editore wydawca
l'editoria świat wydawniczy
l'elenco spis, lista
l'emarginazione (f.) marginalizacja, wykluczenie
l'equivoco (pl. equivoci) nieporozumienie
l'eroe (f. l'eroina) bohater/-ka
l'esercito armia
l'esistenza istnienie (*esistere* istnieć)
l'esordio (pl. gli esordi) debiut
l'esperienza doświadczenie
l'esplorazione (f.) badanie, eksploracja
l'esterno zewnętrzna część
l'età del bronzo epoka brązu
l'età del ferro epoka żelaza
l'evasione (f.) da qc ucieczka od czegoś
l'evento wydarzenie
l'ideazione (f.) wymyślanie, tworzenie
l'immagine (f.) obraz, wizerunek
l'impasto ciasto (surowe)
l'incidente (m.) wypadek
l'inclinazione (f.) per qc skłonność do czegoś
l'inclusione (f.) sociale inkluzja społeczna (społeczne włączenie)
l'indizio (pl. gli indizi) wskazówka
l'indovinello zagadka (*indovinare* zgadywać)
l'infanzia dzieciństwo
l'ingresso wejście
l'insediamento osada
l'interlocutore (f. l'interlocutrice) rozmówca/-czyni

l'isola wyspa
l'istante (m.) chwila, moment
l'itinerario (pl. gli itinerari) trasa, szlak
l'oasi (f.) oaza
l'oggetto przedmiot
l'oliva oliwka
l'olmo wiąz
l'ombra cień
l'ombrellone (m.) parasol (plażowy)
l'onorificenza order, odznaczenie
l'opera d'arte (pl. le opere d'arte) dzieło sztuki
l'opportunità (pl. le opportunità) okazja, możliwość
l'ordine (m.) porządek
l'ospedale (m.) szpital
l'uccello ptak

M

maestoso majestatyczny
mentire (pres. ind. io mento, tu menti ...) kłamać
menzionare qn/qc wymienić kogoś/coś, wspomnieć o kimś/czymś
meraviglioso wspaniały, cudowny
meritare qc zasługiwać na coś
meritato zasłużony (*meritare qc* zasługiwać na coś, *zastużyć na coś*)
mescolarsi mieszać się
mettere qc in discussione kwestionować/podważać coś
militare wojskowy
misterioso tajemniczy
mostrare pokazywać
mozzafiato (inv.) zapierający dech w piersiach
mutato okaleczony

N

narrare opowiadać
nascere (p. pass. nato, ausiliare essere) rodzić się
nascondersi (p. pass. nascosto) ukrywać się
nei pressi di qc w okolicach czegoś
nel corso di [+indicazione di tempo] na przestrzeni jakiegoś czasu
nel cuore di qualcosa *idiom.* w sercu czegoś
neolitico (pl. m. neolitici, pl. f. neolitiche) neolityczny
noleggare wynajmować (zazwyczaj o rzeczach ruchomych, np. pojazd, leżak itp.)
non avere niente da invidiare a qn/qc (*idiom.*) w niczym nie ustępować komuś/czemuś (*dosl.* nie mieć nic do pozazdrośczenia komuś/czemuś)
Non esiste proprio! (*idiom.*) To niemożliwe! Nie ma takiej opcji!
non fare tante storie *idiom.* nie wymyślaj problemów, nie daj się prosić
nono dziewiąty
notare zauważać
noto znany
noto come qc znany jako coś
nudo nagi, goły
nulla nic
nuragico (pl. m. nuragici, pl. f. nuragiche) nuragijski
nutrire (pres. ind. io nutro, tu nutri ...) żywić

O

ogni [+ numero] co (ileś), na każde ileś
ognuno każdy
olfattivo węchowy (*l'olfatto* węch)
oltre a qc poza czymś, oprócz czegoś

oltrepassare qc wychodzić/
wykraczać poza coś

onde aby

opprimente przytłaczający

osare qc śmieć coś, odważyć się
na coś

ospitare gościć

ossia tj., albo inaczej

ottenere (irreg.) uzyskiwać

ovunque wszędzie

ovvero t.j., czyli

P

**paesaggistico (pl. m. paesaggistici,
pl. f. paesaggistiche)** krajobrazowy,
odnoszący się do pejzażu (**il
paesaggio** krajobraz, pejzaż)

parecchi/parecchie wielu/wiele,
sporo

partecipare a qc uczestniczyć w
czymś, brać w czymś udział

passato miniony (**passare** mijać)

perdente przegrany (*dosł.*
przegrywający)

per forza siłą rzeczy,
automatycznie

**permettere (p. pass. permesso)
a qn di fare qc** pozwolić komuś
na robienie czegoś, umożliwić coś
komuś

pertanto dlatego

per via di qc z powodu czegoś

pesare ciążyć, być ciężarem

**piacere (pres. ind. io piaccio, tu
piaci, lui/lei piace, noi piacciamo,
voi piacete, loro piacciono,
ausiliare essere)** podobać się,
smakować (**mi/ti... piace** podoba
mi/ci... się, smakuje mi/ci..., lubię/
lubisz...)

piangere (p. pass. pianto) płakać

plasmare kształtować

poco alla volta stopniowo, małymi
krokami

Pompei Pompeje

portare in giro per qc *idiom.*
obwozić coś po czymś

portuale portowy

preferito ulubiony

prendere (p. pass. preso) vita
powstać, narodzić się

prendere le comande przyjmować
zamówienia

preservare zachowywać, chronić

prestare qc a qn pożyczać coś
komuś

presumibile domniemany
(**presumere** domniemywać)

privare qn/qc di qc pozbawiać
kogoś/coś czegoś

probabile prawdopodobny

profondo głęboki

promuovere (p. pass. promosso)
promować

**proprio (pl. m. propri, pl. f.
proprie)** własny

proseguire kontynuować

protetto chroniony (**proteggere**
chronić, bronić)

provare próbować

provetto doświadczony, wprawny

puramente casuale czysto
przypadkowy

Q

qualcuno ktoś

qualitativo jakościowy

quanta paura mi hai fatto passare
ale mnie nastraszyłeś/-aś, ile
strachu się przez ciebie najadłem/-
am

R

raccontare opowiadać

raffigurare qn/qc przedstawiać
kogoś/coś

**raggiungere (p. pass. raggiunto)
[+indicazione di luogo]** dotrzeć
dokądś

rallentare zwolnić (**lento** wolny)

rapidamente szybko

rapire porywać

recente niedawny, ostatni

**reciproco (pl. m. reciproci, pl. f.
reciproche)** wzajemny

regalare darować, dawać w
prezencie

reggere (p. pass. retto) qc
zarządzać czymś, prowadzić coś

rendere qn/qc [+nome/aggettivo]
czynić kogoś/coś kimś/czymś/jakimś

riccio (pl. m. ricci, pl. f. ricce)
kręcony (o włosach)

richiamare qn/qc przypominać
kogoś/coś

ricordare pamiętać

ricorrente powtarzający się, częsty

ridere (p. pass. riso) śmiać się

**rimanere (pres. ind. io rimango,
tu rimani, lui/lei rimane, noi
rimaniamo, voi rimanete, loro
rimangono, p. pass. rimasto)**
zostawać, pozostawać

rinomato renomowany, znany

**ripagare (pres. ind. tu ripaghi,
noi ripaghiamo, fut. sempl. io
ripagherò, tu ripagherai...) qc a qn**
wynagradzać coś komuś

ripopolare ponownie zasiedlać/
zapełniać

riposarsi odpoczywać

**risalire (solitamente alla 3a pers.
sing. o pl. risale, risalgono) a
[+indicazione di tempo]** sięgać
(w czasie), pochodzić z jakiegoś
okresu

risolvere (p. pass. risolto)
rozwiązywać

risuonare brzmieć (**il suono**
dźwięk)

ritrovare odnaleźć

riunirsi gromadzić się, zbierać się

rivelare wyjawiać, zdradzać
(**il velo** woal)

rivolgersi (p. pass. rivolto) a qn
zwracać się do kogoś

robusto mocny, solidny

S

saldo solidny, trwały

sbagliato błędny, nieprawidłowy

scambiarsi qc wymieniać się czymś

scappare (ausiliare essere) uciekać

scemo głupi

scolpire rzeźbić

scommettere (p. pass. scommesso) che zakładać się, że

scoppiare (ausiliare essere) a piangere wybuchać płaczem

scoprire (p. pass. scoperto) odkrywać

scorgere (p. pass. scorto) dostrzec

scorrevole płynny (bez potknięć)

screpolato popękany, spękany

scusarsi con qn przeprosić kogoś

selvaggio (pl. selvaggi) dziki

sentirsi czuć się

settentrionale północny

sgorgare tryskać, wyływać

sgradevole niemiły, nieprzyjemny

sia... sia... zarówno..., jak i...

significativo ważny, liczący się, znaczny

sin da [+ indicazione di tempo] już od jakiegoś momentu

si tratta di... chodzi tu o..., jest to...

smettere (p. pass. smesso) di fare qualcosa przestawać coś robić

smettita przestań

sociale społeczny

soffermarsi zatrzymać się (na chwilę), przystanąć

solitamente zazwyczaj

sopravvivere (p. pass. sopravvissuto, ausiliare essere) a qc przeżyć/przetrwać coś

sorgere (p. pass. sorto) wznosić się

sormontato da qc zwieńczony czymś

sorpreso zaskoczony

sorreggersi (p. pass. sorretto) su qc opierać/podpierać się na czymś

sottolineare podkreślać

sottovoce cicho, szeptem

sovra-stimolato przebudźcowany

sovradimensionato ponadwymiarowy, zbyt duży

spargere in giro la/una voce rozsiewać plotkę/pogłoskę

spaziale przestrzenny (lo spazio przestrzeń, kosmos)

spaziare tra generi diversi poruszać się swobodnie między różnymi gatunkami

spendere (p. pass. speso) wydawać

splendido wspaniały

stagliarsi odcinać się (od tła)

stanziale przebywający w jednym miejscu, osiadły

statale państwowy (lo stato państwo)

stentare a credere nie móc w coś uwierzyć

stilare sporządzać (np. wykaz, spis)

stimolare qn a fare qc zachęcać/pobudzać kogoś do robienia czegoś

strano dziwny

straordinario (pl. m. straordinari, pl. f. straordinarie) niezwykły

straziante rozdzierający

stringere (p. pass. stretto) qn a sé przycisnąć/przytulić kogoś do siebie

suggestivo sugestywny, klimatyczny

sulfureo siarkowy (lo zolfo siarka)

su misura na miarę

suo jego/jej

superare qc pokonywać/przekraczać coś

susseguirsi (comunemente 3a pers. pl. si susseguono) następować po sobie

svegliarsi budzić się

svegliarsi di soprassalto *idiom.* obudzić się gwałtownie

svelare qc a qn ujawniać coś komuś (il velo woal, welon)

svolgere (p. pass. svolto) un ruolo pełnić rolę

svolgersi (p. pass. svolto) odbywać się

T

tagliato a metà przekrojony na pół

talentuoso utalentowany (il talento talent)

talvolta czasem

tattile dotykowy (il tatto dotyk)

tenersi il segreto dochować tajemnicy

terminare in qc kończyć się na coś

terzultimo trzeci od końca

Tindaro Tyndareus (mitologiczny król Sparty)

tirrenico (pl. m. tirrenici, pl. f. tirreniche) tyrrzeński

toccare dotykać

trovare riparo znaleźć schronienie

turchese turkusowy

U

ulteriore kolejny, dalszy

umano ludzki

una sorta di qc coś w rodzaju czegoś

unificare jednoczyć

unitamente a qc razem/łącznie z czymś

urbano miejski

uscente in qc zakończony na coś

V

vale la pena (di) fare qc warto coś zrobić

valorizzare waloryzować

vegetale roślinny

vero e proprio (*idiom.*) z prawdziwego zdarzenia

viaggiare podróżować

vigilare su qc czuwać nad czymś

visibile widoczny

